

Dr. Fatih Burak UZUN

**DİJİTAL ORTAMDA
HUKUKLARIN ÇATIŞMASI**

onikilevha
KURUMSAL YETİLERİN GELİŞTİRİLMESİ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XIX
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM HUKUKLARIN ÇATIŞMASI

I. GİRİŞ.....	5
II. DEVLETLERİN EGEMENLİĞİ.....	7
A. Egemenlik Kavramının Tanımı	7
B. Egemenlik Kavramının Mekânsal Sınırları	9
C. Dijital Ortam Üzerinde Egemenlik	11
1. Dijital Ortam Kavramının Tanımı	11
2. Dijital Ortamın Bir Egemenlik Alanı Olarak Tanımlanıp Tanımlanamayacağı Sorunu	12
3. Devletlerin Dijital Ortam Üzerinde Egemenlik Sahibi Olup Olamayacağı Sorunu	14
III. DEVLETİN ULUSLARARASI YETKİSİ.....	20
A. Devletin Uluslararası Yetkisi Kavramı.....	20
B. Devletin Uluslararası Yetkisinin Sınıflandırılması.....	22
1. Düzenleme Yetkisi.....	23
2. Uygulama Yetkisi.....	23
3. Yargılama Yetkisi.....	24
C. Devletin Uluslararası Yetkisini Kendi Ülkesi İçerisinde Kullanması.....	25

D. Devletin Uluslararası Yetkisini Sınır Ötesi Uygulama Kapsamına Sahip Olarak Kullanması.....	27
1. Düzenleme Yetkisinin Sınır Ötesi Kullanımı.....	29
a. Lotus Kararı Çerçevesinde Düzenleme Yetkisinin Sınır Ötesi Kullanımı.....	29
b. Uluslararası Teamül Hukuku Çerçevesinde Düzenleme Yetkisinin Sınır Ötesi Kullanımı.....	32
(1) Aktif Kişilik İlkesi.....	33
(2) Pasif Kişilik İlkesi.....	34
(3) Koruma İlkesi.....	36
(4) Evrensellik İlkesi.....	37
2. Uygulama Yetkisinin Sınır Ötesi Kullanımı.....	37
3. Yargılama Yetkisinin Sınır Ötesi Kullanımı.....	39
E. Devletlerin Uluslararası Yetkisini Sınır Ötesi Uygulama Kapsamına Sahip Olarak Kullanmasının Yarattığı Sorunlar ve Çözüm Yöntemleri.....	41
1. Sorunlar.....	41
2. Çözüm Yöntemleri.....	42
a. Çözüm Yöntemi Olarak Öne Sürülen Çeşitli Görüşler.....	42
b. Uluslararası Düzenleme Yetkisinin Makul Kullanımı.....	43
F. Dijital Ortam Üzerinde Devletlerin Uluslararası Yetkisi.....	48
G. Değerlendirmeler.....	48
IV. DEVLETLERİN ULUSLARARASI YETKİSİ İLE MİLLETLERARASI ÖZEL HUKUK VE USUL HUKUKUNUN İLİŞKİSİ.....	50
A. Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Temel Bilgiler.....	50
1. Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Alanı Kapsamına Giren Konular.....	50
2. “Milletlerarası Özel Hukuk” ya da “Kanunlar İhtilafı” Terimlerinin Kullanımı.....	52
3. Kanunlar İhtilafı Kurallarının Tarihi Gelişimi.....	53

4. Bazı Kanunlar İhtilafı Kavramları	58
B. Düzenleme Yetkisinin Sınır Ötesi Kullanımı Açısından Milletlerarası Özel Hukukun Etkisi	60
V. YENİ BİR KAVRAM: HUKUKLARIN ÇATIŞMASI.....	62
A. Hukukların Çatışması ile Devletlerin Uluslararası Yetkisinin İlişkisi.....	63
B. Hukukların Çatışması ile Kanunlar İhtilafının İlişkisi	64
C. Hukukların Çatışmasından Doğan Sorunların Çözümüne Kavuşturulması Gerekliği.....	67
D. Hukukların Çatışması ile Dijital Ortamın İlişkisi.....	67

İKİNCİ BÖLÜM
KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASINA
DAİR KANUNLARIN SINIR ÖTESİ
UYGULAMA KAPSAMI

I. GİRİŞ.....	69
II. GDPR'IN SINIR ÖTESİ UYGULAMA KAPSAMI.....	73
A. GDPR Hakkında Genel Bilgiler.....	73
B. GDPR'ın Sınır Ötesi Uygulama Kapsamına Sahip Olmasının Sebepleri	76
C. GDPR'ın Sınır Ötesi Uygulama Kapsamına Sahip Olabilmesinin Şartları	79
1. Kuruluş Kriteri.....	82
2. AB'ye Yönelik Mal veya Hizmet Sunmayı Hedefleme Kriteri .86	
3. AB İçerisindeki Bir Kişinin Takip Edilmesi Kriteri	89
D. GDPR'ın Sınır Ötesi Uygulama Kurallarının Pratikte Yarattığı Sorunlar.....	91
III. KVKK'NIN SINIR ÖTESİ UYGULAMA KAPSAMI.....	94
A. KVKK'nın Yurt Dışında Bulunan Veri Sorumlularına Uygulandığı Durumlar	95
1. Veri Sorumluları Sicili	95

2. Veri Güvenliği İhlali Bildirimi.....	97
B. TCK'nın Yer Bakımından Uygulama Kuralları Çerçevesinde KVKK'nın Sınır Ötesi Uygulama Kapsamına Sahip Olma İmkânı	99
C. KVKK'nın Sınır Ötesi Uygulama Kapsamına Dair Değerlendirmeler	104
IV. KVKK'NIN VE GDPR'IN SINIR ÖTESİ UYGULAMA KAPSAMI İLE MİLLETLERARASI ÖZEL HUKUK İLİŞKİSİ.....	105
V. KVKK'NIN VE GDPR'IN SINIR ÖTESİ UYGULAMA KAPSAMININ DEVLETLERİN ULUSLARARASI YETKİSİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	109
VI. KVKK'NIN VE GDPR'IN SINIR ÖTESİ UYGULAMA KAPSAMININ HUKUKLARIN ÇATIŞMASI KAVRAMI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	112
A. KVKK ve GDPR'ın Sınır Ötesi Uygulama Kapsamının Hukukların Çatışması Durumu Yaratması	112
B. KVKK ve GDPR'ın Sınır Ötesi Uygulama Kapsamlarının Yarattığı Hukukların Çatışması Durumlarına Yönelik Çözüm Önerileri.....	114

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ABD HUKUKUNDA CEZA YARGILAMASI
KAPSAMINDA ADLİ MAKAMLARIN
DİJİTAL ORTAMDAKİ BİLGİLERE
ERİŞMESİ

I. GİRİŞ.....	117
A. Dijital Ortamdaki Bilgilere Erişmeye Yönelik İhtiyaçlar ve Karşılaşılan Sorunlar	117
B. Bölümün İnceleme Konusu ve Kapsamı	119
II. BULUT BİLİŞİM SİSTEMLERİNE GENEL BAKIŞ.....	120
A. Bulut Bilişimin Tanımı	121
B. Sunulan Hizmetler Açısından Bulut Bilişim Sistemleri Çeşitleri	122

C. Veri Saklama Yöntemleri Açısından Bulut Bilişim Sistemleri Çeşitleri	125
1. Lokal Bulut Bilişim Sistemi.....	125
2. Dağınık Bulut Bilişim Sistemi.....	127
3. Erişim Yetkisi Ayırıştırılmış Bulut Bilişim Sistemi.....	129
III. ABD HUKUKU ÇERÇEVESİNDE DİJİTAL ORTAMDAKİ BİLGİLERE ERİŞİM İMKANLARI.....	131
A. Giriş.....	131
B. Dördüncü Değişiklik Kapsamında Bilgi Talepleri.....	133
1. Dördüncü Değişiklik Hakkında Genel Bilgiler	133
2. Dördüncü Değişikliğin Özel Hayatın Gizliliği Hakkı (Right to Privacy) ile İlişkisi	135
3. Dördüncü Değişiklik Kapsamında Arama İşlemi Yapılmasının Şartları.....	138
a. Arama İşlemi İçin Mahkeme Kararı Verilmesinin Şartları	138
(1) Makul Şüphe Bulunması.....	139
(2) Destekleyici Yemin ya da Doğruluk Beyanı Bulunması	140
(3) Aramaya Konu Unsurun Açıkça Belirtilmesi.....	141
b. Mahkeme Kararı Olmaksızın Arama İşlemi Yapılmasına İmkân Veren İstisnalar.....	142
4. Dördüncü Değişiklik Uygulamasına Teknolojik Gelişmelerin Etkisi.....	143
a. Posta ve Telgrafın Etkisi	143
b. Telefonun Etkisi.....	145
c. Veri Aktarım Sistemlerinin Etkisi.....	147
d. Değerlendirmeler	149
5. Üçüncü Kişi Doktrini	150
a. Üçüncü Kişi Doktrini Hakkında Genel Bilgiler	150
b. Üçüncü Kişi Doktrininin Ortaya Çıkışı.....	152

i. Üçüncü Kişi Doktrininin Kişiler Arası Konuşmalara Uygulanması	152
(1) Üçüncü Kişi Doktrininin Büyük Kayıt Sistemlerine Sahip Kişilere Uygulanması.....	153
c. Üçüncü Kişi Doktrininin Dijital Ortamda Bulunan Bilgilere Uygulanması	156
d. Üçüncü Kişi Doktrini Üzerine Değerlendirmeler	159
C. SCA Kapsamında Bilgi Talepleri.....	160
1. SCA Hakkında Genel Bilgiler.....	160
2. SCA'nın Yürürlüğe Konmasının Sebepleri.....	162
3. SCA'yı Tadil Eden CLOUD Act'in Doğuşuna Sebep Olan Mahkeme Kararları	163
a. Microsoft Corp v. United States Kararı	165
b. In re Search Warrant No. 16-960-M-01 and No. 16-1061-M to Google Kararı	171
4. CLOUD Act ile Tadil Edilen SCA'nın Getirdiği Kurallar.....	174
a. SCA'ya Genel Bakış	174
b. SCA'da Yer Alan Önemli Tanımlar.....	175
c. SCA Kapsamında Hizmet Sağlayıcıların Gönüllü Olarak Bilgi Paylaşması	177
d. SCA Kapsamında İddia Makamlarının Bilgi Talepleri	180
e. SCA'nın Doğurduğu Hukukların Çatışması Sorunları ve Bunların Çözümüne İlişkin Kuralları	183
(1) SCA'nın Sınır Ötesi Uygulama Kapsamına İlişkin Kuralları ve Doğurabileceği Hukukların Çatışması Sorunu	183
(2) Hukukların Çatışması Sorununun Çözümlerine Yönelik SCA Kuralları	185
i. SCA Kapsamında Uluslararası Adli İstinabe Sözleşmesi İmzalayan Devletlere İlişkin Hukukların Çatışması Sorunlarının Çözümü.....	186

ii.	SCA Kapsamında Uluslararası Adli İstinabe Sözleşmesi İmzalamayan Devletlere İlişkin Hukukların Çatışması Sorunlarının Çözümü.....	190
f.	SCA Kapsamında İmzalanabilecek Uluslararası Adli İstinabe Sözleşmeleri	194
(1)	Uluslararası Adli İstinabe Sözleşmesi İmzalanabilmesine Dair CLOUD Act'in Getirdiği Şartlar	195
i.	Özel Hayatın Gizliliği ile Temel Hak ve Özgürlüklerin Korunması.....	196
ii.	Talebe Konu Verilerin Asgari Seviyede Kullanılması İçin Gerekli Prosedürlerin Oluşturulması	198
iii.	Şifrelemenin Kısıtlanmaması ya da Şifre Çözme Zorunluluğu Getirilememesi.....	199
iv.	Adli İstinabe Sözleşmesinin İçermesi Gereken Düzenleme ve Kısıtlamalar	199
(2)	ABD ile Birleşik Krallık Arasında İmzalanan Uluslararası Adli İstinabe Sözleşmesinin İncelenmesi.....	204
i.	Sözleşmenin Amaç, Kapsam ve Uygulanma Hükümleri.....	204
ii.	Sözleşmenin İç Hukuk ile İlişkisi ve Karşılıklılık İlkesi Açısından Değerlendirilmesi..	210
IV.	SCA'NIN MİLLETLERARASI ÖZEL HUKUK İLE İLİŞKİSİ.....	212
V.	SCA'NIN SINIR ÖTESİ UYGULAMA KAPSAMININ DEVLETLERİN ULUSLARARASI YETKİSİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	213
VI.	SCA'NIN SINIR ÖTESİ UYGULAMA KAPSAMININ HUKUKLARIN ÇATIŞMASI KAVRAMI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	215
A.	SCA'nın Sınır Ötesi Uygulama Kapsamının Hukukların Çatışması Durumu Yaratması	215

- B. SCA'nın Yarattığı Hukukların Çatışması Durumlarına
Yönelik Çözüm Önerileri ve Ülkemizin Dijital Ortamdaki
Bilgilere Erişime Dair Hukuk Politikasına İlişkin Öneriler 217

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM VERİ LOKALİZASYONU

I.	GİRİŞ.....	221
II.	VERİ LOKALİZASYONU KAVRAMI HAKKINDA GENEL BİLGİLER.....	224
	A. Veri Lokalizasyonu Kavramının Tanımı	224
	B. Veri Lokalizasyonu Yükümlülüğü Tipleri.....	226
	C. Veri Lokalizasyonu Yükümlülüğünün Gündeme Gelmesine Sebeplere Olan Olaylar	228
	D. Veri Lokalizasyonu Yükümlülüğünü Getirilmesinin Amaçları ve Etkileri	232
	1. Güvenlik Amaçları	233
	a. Veri Güvenliği ve Gizliliğinin Sağlanması	233
	b. Devlet Kurumlarının Veriye Erişiminin Sağlanması	235
	c. Yabancı Devletlerin Verilere Erişiminin Engellenmesi	236
	2. Ekonomik Amaçlar	238
	E. Veri Lokalizasyonu Yükümlülüğüne Dair Farklı Devletlerin Bakış Açılımları.....	240
III.	TÜRKİYE VE DÜNYADA VERİ LOKALİZASYONU YÜKÜMLÜLÜKLERİ.....	243
	A. Türkiye'de Veri Lokalizasyonu Yükümlülüğü Getiren Mevzuat ..	243
	1. Bankacılık ve Finans Sektörüne Yönelik Veri Lokalizasyonu Yükümlülükleri.....	244
	a. Bankacılık Kanunu ve İkincil Düzenlemeleri	244
	b. Banka Kartları ve Kredi Kartlarına İlişkin İkincil Düzenlemeler	248

c.	Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun ve İkincil Düzenlemeleri.....	249
d.	Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketlerinin Bilgi Sistemlerinin Yönetimine ve Denetimine İlişkin İkincil Düzenlemeler.....	251
e.	Sermaye Piyasası Kanunu ve İkincil Düzenlemeleri	252
f.	Sigortacılığa İlişkin İkincil Düzenlemeler	254
2.	Kamu Kurum ve Kuruluşları ile Kritik Altyapılara Yönelik Veri Lokalizasyonu Yükümlülükleri.....	255
3.	Telekomünikasyon Sektörüne Yönelik Veri Lokalizasyonu Yükümlülükleri.....	257
4.	Fatura ve Ticari Defterlere Yönelik Veri Lokalizasyonu Yükümlülükleri	259
5.	Elektrikli Skuterlere Yönelik Veri Lokalizasyonu Yükümlülüğü.....	261
6.	Sosyal Ağ Sağlayıcılarının Veri Lokalizasyonunu Sağlamaya Yönelik Tedbirler Alma Yükümlülüğü	261
7.	Kişisel Verilere Dair De Facto Veri Lokalizasyonu Yükümlülüğü	263
B.	Çeşitli Ülkelerin Veri Lokalizasyonu Yükümlülüğü Getiren Hukuki Düzenlemeleri.....	267
1.	Batı Bloğu Ülkelerinde Veri Lokalizasyonu Yükümlülükleri.	268
a.	Avrupa Birliği	268
(1)	AB Nezdinde Veri Lokalizasyonu Yaklaşımı.....	268
(2)	Bazı AB Ülkelerinde Veri Lokalizasyonu Yükümlülükleri.....	272
b.	Kanada.....	274
2.	Doğu ve Güneydoğu Asya Ülkelerinde Veri Lokalizasyonu Yükümlülükleri.....	276
a.	Çin Halk Cumhuriyeti	276
b.	Hindistan	280
c.	Endonezya	282

d. Vietnam	285
e. Güney Kore	286
3. Diğer Bazı Ülkelerde Veri Lokalizasyonu Yükümlülükleri.....	288
a. Rusya	288
b. Kazakistan.....	290
c. Brezilya.....	291
d. Suudi Arabistan	292
IV. VERİ LOKALİZASYONU KURALLARININ MİLLETLERARASI ÖZEL HUKUK VE USUL HUKUKU AÇISINDAN ÖNEMİ.....	293
A. Milletlerarası İstinabe ile Veri Lokalizasyonu Yükümlülüğü Kurallarının İlişkisi.....	294
B. Serbest Ticaret Anlaşmaları ve Doğrudan Yabancı Yatırımlar ile Veri Lokalizasyonu Yükümlülüğü Kurallarının İlişkisi.....	297
1. Serbest Ticaret Anlaşmaları ile Veri Lokalizasyonu Yükümlülükleri İlişkisi.....	297
2. Serbest Ticaret Anlaşmaları İçerisinde Veri Lokalizasyonu Yükümlülüklerinin Ele Alınışı	299
3. Veri Lokalizasyonu Yükümlülüklerinin Doğrudan Yabancı Yatırımlar Açısından Etkileri.....	303
V. VERİ LOKALİZASYONU KURALLARININ HUKUKLARIN ÇATIŞMASI AÇISINDAN ÖNEMİ	307
VI. ÜLKEMİZİN VERİ LOKALİZASYONU HAKKINDAKİ HUKUK POLİTİKASININ DEĞERLENDİRİLMESİ VE ÖNERİLER.....	309
A. Türkiye’de Veri Lokalizasyonu Yükümlülükleri Getirilmesinin Amaçları	309
B. Türkiye’de Veri Lokalizasyonu Konusunun Ele Alınışına Dair Öneriler	310
SONUÇ	315
KAYNAKÇA.....	321